

Lilianna Kurek

Twórczość literacka Amazonek. Między terapią a sztuką.

Studium przypadku.

STRESZCZENIE

Słowa kluczowe: rak piersi, Amazonka, aktywność twórcza, twórczość literacka, sztuka, terapia

Założenia teoretyczne

Problematyka raka piersi i psychospołecznego funkcjonowania kobiet nim dotkniętych (Amazonek) posiada bogatą, wielodyscyplinarną literaturę przedmiotu.

Zagadnienie aktywności twórczej Amazonek, jej funkcje terapeutyczne zajmuje marginalne miejsce zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i postępowaniu rehabilitacyjnym.

Stąd też uzasadnione stało się uczynienie wzmiankowanego zagadnienia przedmiotem niniejszej dysertacji, zawężając dociekania do działalności literackiej kobiet z diagnozą raka piersi.

Interdyscyplinarne rozważania prowadzono z perspektywy pedagogiki leczniczej, pedagogiki kultury, nauk o komunikacji społecznej i mediach (dawniej: nauki bibliologiczne), zmierzając do zweryfikowania założeń podstawowych, głoszących, że: aktywność twórcza i jej wytwory autorstwa kobiet chorych na raka piersi, wynikające w dużej mierze ze wzrostu potraumatycznego, spełniają ważne funkcje społeczne, zwłaszcza terapeutyczne i integracyjne, wobec nich samych i czytelników; twórczość literacka autorek chorych na raka piersi ma stymulatory i inhibitory swojego rozwoju – umiejscowione w obszarach: autorzy – dzieła – obieg społeczny; Stowarzyszenie „Amazonki” ma szczególny wpływ na kształtowanie się aktywności twórczej (literackiej) kobiet po mastektomii; twórczość literacka i biografie twórcze Amazonek są niedostatecznie wykorzystywane w procesie terapeutycznym i kampaniach społecznych.

W świetle powyższych założeń, odwołano się do koncepcji twórczości Romana Schultza oraz koncepcji wzrostu potraumatycznego Richarda Tedeschi'ego i Lawrence'a Calhouna.

Pracę otwiera refleksja teoretyczna, dokonana metodą opisowo - krytycznej analizy źródeł (literatury przedmiotu), odnosząca się, zgodnie z tematyką rozprawy, do zagadnień dotyczących: raka piersi, sytuacji psychospołecznego funkcjonowania Amazonek, systemu wsparcia i roli w nim Stowarzyszenia „Amazonki”, terapeutycznego i artystycznego znaczenia twórczości, partycypacji w kulturze i uwarunkowań procesu twórczego osób z niepełnosprawnością somatyczną (w tym chorych onkologicznie).

Wyjaśniono kluczowe pojęcia:

rak piersi, Amazonka, aktywność twórcza, twórczość literacka, sztuka, terapia

Problemy

Zgodnie z teorią komunikacji, problemy badawcze ułożono w polach badawczych: autorki, dzieła, odbiór społeczny – uzupełniając o obszar animacyjnej, edytorskiej i promocyjnej roli Stowarzyszenia „Amazonki”.

Problem główny zawarto w pytaniu: Jakie znaczenie dla psychospołecznego funkcjonowania Amazonek ma ich ekspresja literacka?

Problemy szczegółowe ujęto następująco:

- I. Dotyczące autorek:** (1) Jakie są biografie „przedchorobowe” Amazonek i miejsce w nich uczestniczenia w kulturze i aktywności twórczej? (2) Jakie są biografie Amazonek po zdiagnozowaniu raka piersi i miejsce w nich uczestniczenia w kulturze i aktywności twórczej?
- II. Dotyczące dzieła:** (1) Czym charakteryzuje się różnorodność rodzajowa i gatunkowa dorobku piśmienniczego Amazonek? (2) Czym charakteryzuje się tematyka twórczości literackiej Amazonek? (3) Jaką formę wydawniczą przyjmuje twórczość literacka Amazonek, przez kogo i gdzie jest wydawana, na jakim poziomie edytorskim?
- III. Dotyczące odbiorców, czyli recepcji twórczości literackiej Amazonek:**
(1) Czym charakteryzuje się obecność twórczości literackiej Amazonek w systemie biblioteczno-informacyjnym? (2) Jak oceniana jest twórczość Amazonek przez jej czytelników?
- IV. Dotyczące animacji, edytorstwa i promocji aktywności literackiej Amazonek:** (1) Jaką rolę w animowaniu aktywności twórczej, w obszarze edytorstwa i promocji twórczości literackiej pełni Stowarzyszenie „Amazonki”?

- V. Dotyczące biografii twórczych Amazonek:** (1) Czym charakteryzują się biografie twórcze Amazonek? (2) Jakie charakterystyki typologiczne wyłaniają się z przebiegu ich biografii twórczych?

Metoda

Badania zrealizowano w jakościowej strategii badawczej, skupiając się na jej fenomenologiczno-hermeneutycznych podstawach.

Szczegółowy opis przyjętego modelu badań zawarto w części II dysertacji, podkreślając znaczenie metod: bibliograficznej, biograficznej i analizy dokumentów oraz techniki wywiadu narracyjno-eksperymentalnego i map wiedzy w gromadzeniu i analizie materiału badawczego.

Wyniki

Kluczową częścią dysertacji jest prezentacja i analiza wyników badań, obejmujących studium przypadku 13 autorek, posiadających w swoim dorobku przynajmniej jedno samoistne piśmienniczo i wydawniczo dzieło (tzw. książkę autorską). Posługując się narracjami, pozyskanymi drogą wywiadów narracyjno-eksperymentalnych, przedstawiono zatem: biografie „przedchorobowe” i „pochorobowe” (po diagnozie onkologicznej) autorek; dorobek piśmienniczy - jego zróżnicowanie rodzajowe, gatunkowe i tematyczne, kwestie edytorskie i wydawnicze; obieg społeczny – rejestrację w systemie biblioteczno-informacyjnym i recepcję przez czytelników; znaczenie Stowarzyszenia „Amazonki” dla działalności literackiej chorych onkologicznie kobiet. Narracje autorek-Amazonek posłużyły również próbie typologii biografii twórczych. Wyniki badań we wszystkich polach badawczych wskazały na występowanie stymulatorów i inhibitorów (wg koncepcji twórczości Romana Schultza) oraz wzrostu potraumatycznego (wg Richarda Tedeschi'ego i Lawrence'a Calhouna).

Wyniki badań stały się inspiracją do nakreślenia postulatów badawczych i praktycznych. Postulaty badawcze odnoszą się do rozszerzenia i uszczegółowienia badań nad aktywnością twórczą Amazonek, a zalecenia praktyczne wskazują na wykorzystanie twórczości literackiej Amazonek w procesie rehabilitacji i kampaniach społecznych oraz zwiększenie zainteresowania i wsparcia Stowarzyszenia „Amazonki” na rzecz działalności literackiej członkiń.

Dysertację wzbogacono zestawieniami bibliograficznymi twórczości literackiej objętych wywiadami Amazonek, który to unikatowy materiał bibliograficzny uznać należy za bazę źródłową do dalszych badań pedagogicznych i medioznawczych.